

Kritik mot Socialnämnden i Södertälje kommun för bristande handläggning av ett ärende där ett 13-årigt barn som vårdades i ett familjehem med stöd av socialtjänstlagen kunde antas ha blivit utsatt för ett sexualbrott

Beslutet i korthet: Barnet BB vårdades med stöd av socialtjänstlagen och var placerad i ett familjehem. När BB var 13 år gammal fick socialnämndens förvaltning vid ett telefonsamtal med en s.k. familjehemskonsulent reda på att BB träffat en kille via nätet och att de haft sex. Socialtjänsten inledde inte någon utredning om BB och polisanmälde inte heller det inträffade. BB:s mor anmälde i stället saken till polisen.

I beslutet framhåller JO att det på grund av uppgifterna från familjehemskonsulenten borde ha stått klart för nämnden att det kunde misstänkas att BB varit utsatt för ett sexualbrott. JO konstaterar vidare att eftersom BB vårdades i ett familjehem hade nämnden ett långtgående ansvar för vården av henne. Mot den bakgrunden borde nämnden omgående ha inlett en utredning för att allsidigt kunna belysa hennes situation. JO kritiserar nämnden för att den inte inledde en utredning.

Nämnden vidtog dock vissa åtgärder med anledning av det inträffade; t.ex. kontaktades en kurator som träffade BB. Det framgår dock att nämnden varken utredde eller funderade på vad som var bäst för BB i den uppkomna situationen. Enligt nämndens svar till JO verkar den främsta anledningen till att BB fick träffa en kurator ha varit att lugna hennes mor.

JO påpekar att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn. Det är anmärkningsvärt att nämnden inte synes ha funderat över detta vid handläggningen och vid valet av åtgärder och att nämnden inte analyserat eller redovisat en bedömning av vad som var bäst för BB. Nämndens avsaknad av ett barnperspektiv vid handläggningen av ärendet är allvarlig och JO kritiserar nämnden för detta.

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på bl.a. socialtjänsten i Södertälje kommun och uppgav i huvudsak följande: Hennes dotter BB vårdades i ett familjehem med stöd av socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Under våren 2019 utreddes BB av en psykolog och det kom då fram att BB bl.a. hade ett riskfyllt beteende när det gällde killar och vuxna män som hon haft kontakt med via internet. I mars 2020

berättade BB, som då var 13 år gammal, att hon fått kontakt med en kille via internet och att de även haft sex. Varken socialtjänsten eller familjehemmet kontaktade AA med anledning av det inträffade, och socialtjänsten polisanmälde inte heller händelsen. En av socialtjänstens handläggare gav i stället BB rådet att gå till en ungdomsmottagning för att få hjälp med lämpligt preventivmedel.

Utredning

JO hämtade in vissa handlingar från socialförvaltningen i Södertälje kommun. Därefter begärde JO att socialnämnden i kommunen skulle yttra sig över AA:s anmälan.

Socialnämnden lämnade in ett remissvar och uppgav i huvudsak följande:

— — —

Anmälan gäller flickan BB som vid tidpunkten för den anmälda händelsen var 13 år (skulle fylla 14 år om drygt en månad) och var placerad i familjehem enligt socialtjänstlagen. Den 4 mars 2020 kontaktades BB:s handläggare på socialtjänsten per telefon av familjehemskonsulenten CC. CC informerade att BB samma dag besökt skolsköterskan för att få ett dagen efter-piller eftersom hon dagen innan hade haft oskyddat sex. Skolsköterskan kontaktade därefter familjehemsmamman och informerade henne om det inträffade. Under telefonsamtalet mellan familjehemskonsulenten och handläggaren framkom att både familjehemskonsulenten och familjehemmet kände en viss tveksamhet till om BB:s berättelse verkligen stämde. Vidare resonerade man kring hur man skulle gå vidare i ärendet, såväl vad gällde information till vårdnadshavaren som eventuell polisanmälan. Handläggaren diskuterade därefter saken med sin gruppleddare och tillsammans rådfrågade de även kommunens jurist, varvid särskilt frågan om flickans integritet kontra vårdnadshavarens rätt till information dryftades.

Handläggaren och gruppleddaren gjorde bedömningen att händelsen behövde utredas ytterligare och då särskilt frågan om flickans egen inställning till att information om det inträffade skulle lämnas till vårdnadshavaren liksom frågan med *vem* flickan haft sex. BB ska själv ha uppgett att det rörde sig om ”jämnårig” kille vilket, om det visat sig stämma, skulle ha inneburit att inget brott begåtts eftersom ingen av ungdomarna var över femton år och därmed straffmyndig. BB ska också ha uppgett att det rört sig om frivilligt sex.

Under tiden dessa frågor utreddes vidare kontaktade BB själv sin mamma och berättade för henne vad som hänt. Exakt när vårdnadshavaren informerades av BB är inte klarlagt men torde ha skett under helgen efter själva händelsen, dvs. 4-5 dagar efter det inträffade. Mamman gjorde en orosanmälan till socialnämnden den 9 mars 2020 där hon uppgav att BB själv berättat för mamman att hon hade haft ett sexuellt umgänge veckan innan. Mamman informerades alltså allra senast en vecka efter händelsen. Mamman berättade vidare att BB tidigare haft sexuellt självskadebeteende och att hon (mamman) var jätteorolig eftersom BB har autism och har svårt att förstå sociala koder.

Vårdnadshavaren valde att göra en polisanmälan vilket handläggaren samtalande med familjehemskonsulenten om under ett telefonsamtal den 26 mars. Journalanteckningen från samtalet kan tolkas som att en polisanmälan då redan hade gjorts, eller i vart fall att handläggaren uppfattat det så. I själva verket gjorde vårdnadshavaren och hennes sambo en polisanmälan först den 30 mars 2020. I polisanmälan sägs att det skulle röra sig om en ”äldre man”. Vad som framkommit i utredningen är att det rört sig om en pojke i klassen ”över” BB:s som fyllt femton år i januari 2020. Pojken är alltså drygt ett år äldre än BB. I

polisanmälan sägs även att händelsen skulle ha inträffat tre månader tidigare, vilket kan tolkas som att den gäller en annan händelse än den nu ifrågasatt. Troligtvis rör det sig dock om en felskrivning/feltolkning och att det rätteligen borde ha stått att händelsen inträffat tre *veckor* tidigare.

Vilka överväganden gjordes och vilka åtgärder vidtog nämnden med anledning av det inträffade?

Som framgår av redogörelsen ovan fördes en diskussion mellan handläggare, gruppledare och kommunjurist om hur man skulle gå vidare i ärendet med hänsyn till uppgifternas integritetskänsliga art. Man kom fram till att vissa frågor (se ovan) borde utredas ytterligare innan man kunde ta ställning dels till frågan om huruvida information skulle lämnas till vårdnadshavare, dels till eventuell polisanmälan. Efter att mamman informerats om det inträffade av BB hörde hon av sig till socialnämnden och uttryckte oro över vad hon uppfattade som ett självskadebeteende hos dottern. Under ett telefonsamtal med familjehemskonsulenten den 24 mars föreslog denne ett nätverksmöte med samtliga parter för att klargöra förväntningarna mellan dem. Handläggaren upplyste familjehemskonsulenten om att han bokade in ett möte med mamman två dagar senare i syfte att prata med mamman om hennes oro. Mötet avbokades av mamman.

Handläggaren kontaktade istället en kurator på BUP angående vårdnadshavarens oro. Kuratorn uppgav att BUP skulle kalla BB med familjehemmet och göra en kartläggning om sexuellt självskadebeteende. Vidare hölls ett online-möte den 22 april 2020 varvid bland annat diskuterades BB:s kontakter med okända personer på nätet och risken att hon för illa av detta. Under mötet beskrev familjehemmet hur de försökt balansera BB:s frihet och tillgång till kompisar och livet via mobilen och hur de försökt begränsa hennes rörelsefrihet med regler kring vilka hon träffar och när.

När och hur informerade nämnden barnets vårdnadshavare om det inträffade? För det fall vårdnadshavaren inte informerades av nämnden om det inträffade ska redogöras för varför så inte skedde.

En vårdnadshavare har inte någon absolut rätt att ta del av uppgifter rörande en underårigs personliga förhållanden. Sekretess gäller enligt 26 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. När det gäller sekretessen i förhållande till vårdnadshavare ska särskilt den unges ålder och mognad vägas in. Vid prövningen av om en uppgift rörande en underårigs personliga förhållanden ska lämnas ut till vårdnadshavare måste därför först klargöras vem av dem som disponerar över sekretessen. Även om barnet inte nått en sådan mognad att det fått ett integritetsskydd mot föräldrarna kan uppgifter hemlighållas för föräldrarna om det kan antas att den underårige skulle lida *betydande men* ... om uppgifterna röjs för vårdnadshavaren (12 kap. 3 § OSL).

Att vårdnadshavaren skulle informeras om det inträffade var alltså inte en självklarhet och bland annat frågan om flickans egen inställning till att mamman skulle informeras behövde först redas ut. BB föregrep dock nämndens ställningstagande i frågan genom att själv informera sin mamma om händelsen, vilket skedde inom en vecka från det att handläggaren fick vetskap om det inträffade.

JO begärde därefter att socialnämnden på nytt skulle yttra sig i ärendet.

Nämnden skulle särskilt yttra sig över vissa frågor (JO:s frågor framgår av nämndens svar nedan).

I sitt nya remissvar uppgav nämnden i huvudsak följande:

Fråga 1

Av nämndens remissvar framgår inte hur nämnden hanterade den orosanmälan som AA ska ha gett in till socialtjänsten den 9 mars 2020. JO noterar att det av inhämtade journalanteckningar inte framgår att AA gett in någon orosanmälan till socialtjänsten. Nämnden ska redogöra för vilka åtgärder som den vidtog med anledning av orosanmälan. Inledde nämnden t.ex. en utredning med anledning av orosanmälan? Om inte, hur hanterades orosanmälan? Hur dokumenterades orosanmälan?

Svar

Den orosanmälan som gjordes av mamman den 9 mars 2020 finns dokumenterad i BB:s journal, närmare bestämt i den verkställighet av insatsen öppenvård/rehabilitering som påbörjades 180219 och avslutades 210428. Under verkställigheten beslutades även om insatsen familjehemsplacering enligt SoL. Sammanlagt 16 orosmälningar inkom till socialnämnden under denna verkställighet varav fyra inkom från mamman. Varje orosanmälan kan av naturliga skäl inte leda till att en ny utredning inleds, däremot leder varje orosanmälan till någon form av åtgärd. I detta fall ledde mammans orosanmälan inte till att en ny utredning inleddes. Däremot föranledde mammans orosanmälan att samtal fördes med familjehem, familjebehandlare och flickan själv samt till att en kontakt togs med BUP. Kontakten med BUP togs den 1 april och en kurator uppgav att flickan och familjehemmet skulle få en kallelse till BUP för kartläggning av flickans sexuella självskadebeteende.

I samtalet med familjehemmet betonades vikten av att familjehemmet skulle vara extra observant på flickans mående och hennes kontakter utanför familjen. Familjehemmet uppmanades även att mentalt förbereda henne inför polisutredningen med tillhörande polisförhör.

Handläggaren planerade också in ett möte den 26 mars 2020 med mamman och familjebehandlare, som varit aktuella i ärendet sedan 2018, för att prata om mammans oro kring familjehemmet och hur kommunikationen framdeles skulle se ut. Under mötet skulle bl.a. följande frågor diskuteras.

- BB:s mående och situation,
- BB:s umgänge och nätkontakt,
- Mammans oro och bakgrund till denna,
- Familjens åtgärder och mammas syn på dessa.

Mamman avstod från att delta vid mötet. Vid telefonsamtal med mamman den 9 april 2020 uppgav mamman att hon inte vill prata mer om kommunikation utan hon vill att det ska hända saker. Hon uppgav att hon är trött på allt prat om kommunikation. Mamma uppgav under samtalet att hon önskade att familjehemmet skulle börja med dagsschema för dottern. Man kom överens om att handläggaren skulle ta kontakt med familjehemmet och fråga om de kunde börja med ett schema för påsken som de sedan återkopplade till mamma.

Under ett online-möte mellan socialsekreterare och familjehemmet den 22 april diskuterades bland annat BB:s kontakter med okända på nätet och risken att hon far illa i detta. Under mötet beskrev familjehemmet hur de försöker balansera BB:s frihet och tillgång till kompisar och livet via mobilen, och hur de försökt begränsa hennes rörelsefrihet med regler kring vilka hon träffar och när (hon får träffa kompisar i hemmet och ska åka hem efter skolan direkt). Familjehemsmamman förklarade att detta är en svår balansgång ibland.

Dokumentation av orosmälningar

Orosmälningar dokumenteras antingen i en utredning eller i den eventuella verkställighet/insats som för tillfället pågår. Orsosmälningar dokumenteras däremot inte i de löpande journalanteckningarna.

Fråga 2

I remissvaret nämns att nämnden bedömde att händelsen behövde utredas ytterligare innan man kunde ta ställning till om information kunde lämnas till vårdnadshavare och om man skulle göra en polisanmälan. Vad hände med den utredningen? Genomförde nämnden en närmare utredning av händelsen, eller ska remissvaret tolkas som att nämnden inte vidtog några utredningsåtgärder i och med att barnet självt berättade för AA om det inträffade?

Svar

De åtgärder som planerades var att ta reda på mer om

- den person som BB haft sex med (om det var en jämnårig pojke – som hon själv uppgett – eller en vuxen man),
- hur hon kommit i kontakt med pojken/mannen (om det var en skolkamrat som hon kanske hade ett förhållande med eller någon okänd man hon träffat via internet),
- BB:s egen inställning till att mamman informerades om händelsen,
- På vilket sätt mamman skulle informeras – t.ex. om hon själv skulle vara med när informationen lämnades,
- Vad som gäller i frågan om den avvägning av den unges integritet och vårdnadshavares rätt till information som måste göras när det gäller sekretess gentemot barnets vårdnadshavare.

Utredningsåtgärderna enligt ovan syftade enbart till att få ett bättre underlag vid bedömningen av *om* och *hur* mamman skulle informeras. Utredningsåtgärderna i dessa delar bedömes inte längre behövliga efter att BB själv informerat sin mamma om vad som inträffat. Då inriktades insatserna istället på hur flickan skulle få bästa stöd i samband med förhör och polisutredning.

Fråga 3

Av journalanteckningarna framgår att socialtjänsten hade kontakt med barnet den 21 april 2020 och att man då bl.a. diskuterade den pågående polisutredningen och ev. förhör. Socialtjänsten hade därefter kontakt med polismyndigheten den 27 april och den 4 maj 2020. Ingen av dessa kontakter nämns i nämndens svar till JO. Av remissvaret framgår att AA själv gjorde en polisanmälan mot bakgrund av uppgifterna om övergrepp. Vilka åtgärder vidtog nämnden när man fick veta detta, inleddes t.ex. en utredning? (Se bestämmelserna i 5 kap. 11 § och 6 kap. 7 och 7b §§ SoL).

Svar

Nej, någon utredning inleddes inte. De bestämmelser i socialtjänstlagen som hänvisas till i frågan pekar framförallt på nämndens ansvar för att barn som placerats utanför det egna hemmet och deras vårdnadshavare får det stöd och den hjälp de behöver. Nämnden anser att sådant stöd kan ges under löpande verkställighet och att någon särskild utredning inte behöver inledas för att kunna ta det ansvar som föreskrivs i socialtjänstlagen. Beträffande frågan om vilka åtgärder som vidtogs hänvisas till svaret på fråga nr 1.

Fråga 4

Av en journalanteckning den 4 mars 2020 framgår att en socialsekreterare gav rådet till familjehemskonsulenterna att be familjehemsföräldrarna att ta med barnet till en mottagning. Detta kommenteras inte av nämnden i svaret till JO. Hur ser nämnden på det rådet som socialsekreteraren gav till familjehemskonsulenterna? (Jfr JO 2020/21 s. 505).

Svar

Nämnden bestrider påståendet att socialsekreteraren skulle ha rått familjehemskonsulenten att be familjehemsföräldrarna ta med flickan till ungdomsmottagningen. Det handlade snarare om en överenskommelse mellan socialsekreteraren och familjehemskonsulenten. Det bör i sammanhanget nämnas att detta var första gången socialsekreteraren hörde talas om händelsen och att de uppgifter som då lämnades var att det skulle röra sig om en jämnårig pojke - i vilket fall det inte hade varit fråga om ett brott. Syftet var inte bara att se över möjligheten till preventivmedel utan också att utreda hur flickan mådde och undersöka om hon hade några könssjukdomar.

Flickans bakgrund, den aktuella händelsen, vad mamman berättat om hennes tidigare riskfyllda sexuella beteende ledde fram till ställningstagandet att preventivmedel borde provas ut i syfte att skydda flickan mot oönskad graviditet. Även om det givetvis inte är önskvärt att ungdomar i BB:s ålder har sex överhuvudtaget är det praktiskt omöjligt att hindra ungdomar från att ha sex. Med beaktande av vad som förevarit och vad mamman berättat om flickans tidigare sexuella riskbeteende har nämnden inga synpunkter på att flickan gavs möjlighet prova ut lämpligt preventivmedel.

AA yttrade sig över nämndens remissvar.

Bedömning**Inriktningen på min granskning**

AA har klagat på flera olika delar av socialnämndens hantering av BB:s ärende. Jag har valt att rikta in min granskning på nämndens handläggning efter det att den fått in uppgifter om att BB haft sex med en kille trots att hon bara var 13 år. Jag kommer alltså inte att uttala mig om alla de klagomål som AA tagit upp.

Rättsliga utgångspunkter

Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa särskilt beaktas. Vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande (1 kap. 2 § SoL).

En socialnämnd ansvarar enligt 5 kap. 11 § tredje stycket SoL för att ett barn som har utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver.

I fråga om barn som placerats av socialnämnden i t.ex. ett familjehem, ska nämnden enligt 6 kap. 7 § SoL bl.a. medverka till att de får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden. Socialnämnden ska också enligt 6 kap. 7 b § SoL noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem. En socialnämnd har alltså ett särskilt ansvar för barn och unga som har placerats i familjehem.

Socialnämnden ska enligt 11 kap. 1 § första stycket SoL utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden. Enligt 11 kap. 1 § andra stycket SoL ska vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande tillvaratas på ett betryggande sätt.

Av 11 kap. 5 § första stycket SoL framgår vidare att handläggningen av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling ska dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Av bestämmelsen i 6 kap. 4 § första stycket brottsbalken följer att alla sexuella handlingar mot någon som inte fyllt 15 år är otillåtna (jfr dock bestämmelsen om sexuellt utnyttjande av barn i 6 kap. 5 § och ansvarsfrihetsregeln i 6 kap. 14 § brottsbalken). Det har inte någon betydelse om barnet har deltagit frivilligt i de sexuella handlingarna (se prop. 2004/05:45 s. 21 f.).

Utredningen i ärendet

Den 4 mars 2020 fick nämndens förvaltning vid ett telefonsamtal med en familjehemskonsulent information om att BB, som då var 13 år, hade träffat en kille via nätet och att de även haft sex. Vid samtalet kom en handläggare överens med familjehemskonsulenten om att familjehemmet skulle ta med sig BB till en ungdomsmottagning för att se över möjligheten till preventivmedel.

Vid ett telefonsamtal den 9 mars 2020 fick förvaltningen reda på att BB varit på ungdomsmottagningen och att familjehemmet gjort upp vissa regler med BB för att möjliggöra för familjehemmet att ha kontroll över vilka hon umgicks med. Vid samtalet diskuterades vidare om BB:s vårdnadshavare AA skulle informeras om det inträffade, men det framgår att förvaltningen i det läget ville utreda händelsen mer för att kunna väga BB:s intresse av att skydda sin integritet mot AA:s rätt att som vårdnadshavare få information om dottern.

Det framgår av utredningen i ärendet att BB därefter själv berättade om händelsen för AA och att AA sedan anmälde saken till polisen någon gång i slutet av mars 2020.

Den 1 april 2020 kontaktade en handläggare vid förvaltningen en kurator vid barn- och ungdomspsykiatri med anledning av att AA var orolig över att BB hade ett sexuellt självskadebeteende samt att BB haft sex trots sin unga ålder. Kuratorn uppgav vid samtalet att BB tillsammans med familjehemmet skulle kallas till mottagningen för att göra en kartläggning om sexuellt självskadebeteende och att AA under kartläggningen också skulle kontaktas.

Vid ett möte den 21 april 2020 berättade förvaltningen för BB om polisanmälan och att hon skulle bli kontaktad av polis för förhör. Vid mötet informerades BB vidare om den 15-årsgräns som gäller i Sverige för att ha sex och varför polisen behövde göra en utredning av händelsen.

Den 29 april 2020 informerades förvaltningen vid ett möte med bl.a. familjehemsmamman och en familjehemskonsulent om att BB besökt barn- och ungdomspsykiatri och en kurator för samtal.

Därefter hade förvaltningen viss kontakt med polisen och BB:s målsägande-biträde om kommande polisförhör. Vid ett möte den 14 maj 2020 fick sedan förvaltningen reda på att polisens förundersökning av händelsen hade lagts ned.

Bedömning av nämndens agerande

Nämnden fick den 4 mars 2020 in uppgifter om att BB, som då var 13 år, träffat en kille via nätet och att de även haft sex. Som jag redan framhållit har barn under 15 år behov av ett absolut skydd mot sexuella handlingar. Mot den bakgrunden borde det redan den 4 mars 2020 ha stått klart för nämnden att det kunde misstänkas att BB varit utsatt för ett sexualbrott.

I sitt svar till JO har nämnden uppgett att den inledningsvis hade uppgifter om att den kille som BB haft sex med var under 15 år och att BB av den anledningen inte kunde ha varit utsatt för något brott. Jag vill med anledning av detta påpeka för nämnden att det av bestämmelsen i 1 kap. 6 § brottsbalken framgår att barn under 15 år kan begå brott men att de inte får dömas till någon påföljd för gärningen. Nämndens uppfattning om att BB inte kunde ha varit utsatt för brott för att killen eventuellt var under 15 år är alltså felaktig. Det är oroväckande att det vid nämndens förvaltning verkar saknas grundläggande straffrättsliga kunskaper. När en ansvarig myndighet på detta vis missbedömer rättsläget kan det att få allvarliga konsekvenser för den som behöver skyddas och därför är beroende av myndigheten.

Jag vill i detta sammanhang också framhålla att polis- och åklagarmyndigheten å ena sidan och socialnämnden å andra sidan ska utreda misstankar om sexuella övergrepp mot barn, men att myndigheterna har olika roller. De brottsutredande myndigheterna ska genom en förundersökning utreda om brott har begåtts och finna en gärningsman. Socialnämnden har till uppgift att utreda barnets och familjens situation samt barnets behov av hjälp och stöd. Socialnämnden ska alltså, oberoende av en eventuell polisutredning och åklagarens bedömning, bilda sig en egen uppfattning om barnets behov av insatser för skydd eller stöd. Jag vill även betona att socialnämndens ansvar är helt oberoende av om det gjorts någon polisanmälan.

Ett barn som misstänks vara utsatt för brott ska skyddas, stödjas och vid behov få insatser. För att kunna bedöma barnets behov av skydd måste nämnden genomföra en utredning enligt 11 kap. 1 § SoL. En socialnämnd har ett långtgående utredningsansvar när det gäller barn som kan vara i behov av skydd och stöd, och sådana utredningar bör ha högsta prioritet inom socialtjänsten (se prop. 1996/97:124 s. 110). Syftet med utredningen är att nämnden ska klarlägga barnets situation och behov samt föreslå insatser för att tillgodose behoven (se prop. 2012/13:10 s. 64). Det är viktigt att nämnden fullgör sin utrednings-skyldighet och tar sitt ansvar även i ärenden där det inte inletts någon förundersökning eller en förundersökning lagts ned.

BB vårdades i ett familjehem och nämnden hade därmed ett långtgående ansvar för vården av henne. Av utredningen i ärendet framgår dock att nämnden inte

inledde någon utredning av BB:s behov av stöd och hjälp. Mot bakgrund av de uppgifter som nämnden fick i mars 2020 om att BB kunde ha blivit utsatt för sexualbrott borde nämnden omgående ha inlett en utredning för att allsidigt kunna belysa BB:s situation. Det är viktigt att en socialnämnd tar sitt ansvar i dessa delar på allvar och vidtar relevanta åtgärder. Om så inte sker riskerar det enskilda barnet att fara illa och en utebliven utredning kan innebära stora konsekvenser för barnet och dess anhöriga. Nämnden ska kritiseras för att den inte inledde en utredning.

Det framgår av utredningen och av nämndens svar till JO att nämnden vidtagit vissa åtgärder; t.ex. kontaktades en kurator som sedan träffade BB, och hon fick också stöd i samband med förhör och polisens utredning. Det framgår dock varken av remissvaret eller utredningen i övrigt hur nämnden bedömt BB:s behov av hjälp. Det framgår inte heller att nämnden utrett eller funderat på vad som var bäst för BB i den uppkomna situationen. Enligt nämndens remissvar verkar vidare den främsta anledningen till att BB fick träffa en kurator ha varit att lugna AA. Som jag redan påpekat ska barnets bästa vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn (1 kap. 2 § SoL). Det är anmärkningsvärt att nämnden inte synes ha funderat över detta vid handläggningen och vid valet av åtgärder och att nämnden inte analyserat eller redovisat en bedömning av vad som var bäst för BB. Nämndens avsaknad av ett barnperspektiv vid handläggningen av BB:s ärende är allvarlig och nämnden ska kritiseras för detta.

Till sist vill jag ta upp den överenskommelse som en handläggare vid nämndens förvaltning uppges ha träffat med familjehemskonsulents om att familjehemmet skulle ta med BB till en ungdomsmottagning och se över möjligheten till preventivmedel. Som jag redan påtalat har barn under 15 år behov av ett absolut skydd mot sexuella handlingar. Av uppgifterna som nämnden fick in den 4 mars 2020 framgick att det kunde misstänkas att BB varit utsatt för ett allvarligt brott. Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att den första åtgärd som nämndens förvaltning vidtog var att träffa den ovannämnda överenskommelsen. I en situation där det kan misstänkas att ett barn varit utsatt för sexualbrott måste nämnden, som jag pekat på ovan, inleda en utredning för att klargöra barnets behov av skydd och stöd. Enligt min mening bör nämnden vidare i ett sådant läge bedöma risken för att barnet utsätts för ytterligare brott och vidta åtgärder för att skydda barnet i syfte att eliminera en sådan risk. Möjligen tyder det inträffade på att nämnden inte har insett det allvarliga i de uppgifter som kom in i mars 2020. Oavsett hur det förhåller sig ska nämnden kritiseras också i detta avseende.

Det som i övrigt har kommit fram ger inte anledning till något uttalande eller någon annan åtgärd från min sida.

Ärendet avslutas.